

Vidim vas, kako se smejete; saj skozi to odprtino ne more niti pritlikavček, kaj šele človek.

Rešitev te zagonetke je pa sledeča: razrežite papir, kakor to vidite na naši sliki. Uganka je rešena! Rezanje z nožem ali škarjami morate previdno in skrbno izvršiti, da se vam robovi ne raztrgajo!

A. ŠAVLI:

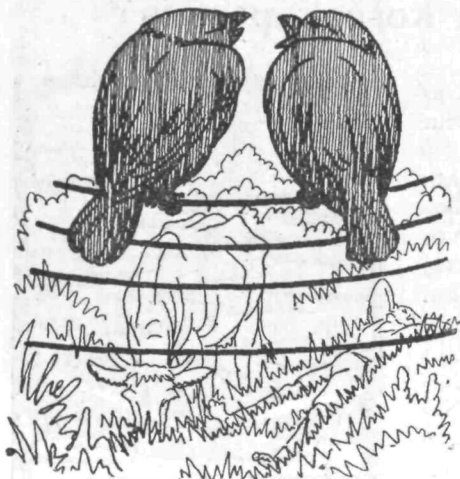
Vrabca na brzojavni žici.

Bajtarjev Vanek leži vznak na mehki travi kraj ceste in gleda v nebo. Kraj njega žmuli Liska sočno travo. Nad njim se razpenja brzojavna žica, na kateri se prepirata dva vrabca. Vanek premišluje: »Kaj neki imata med seboj ta dva prepirljivca?«

* * *

Vrabca na brzojavni žici imata med seboj važen razgovor.

»Ali si ti, bratec Čivko, že kdaj razmišljal,« začena vrabček Sivko, »kaj morajo neki biti te trde niti, ki so napete na tehle drogih ob cesti?«

»Sem,« odgovarja Čivko. »Najprej sem se tega plašil. Potem pa sem videl, da sedijo drugi vrabci mirno na teh nitih in se jim nič ne zgodi. Poizkusil sem še jaz in spoznal, da je bil moj strah prazen. Mislil in mislil sem, čemu bi vse to služilo, pa sem premislil tako, da so ljudje te niti nalašč za nas napeli, da lahko posedamo na njih. Za tri mastne črve bi stavil, da je tako!«

»In to brnenje? Ali čuješ? Kakor bi tulil veter!«

»To je godba, ki so nam jo preskrbeli ljudje. Zadnjič sem videl prav smešnega možiceljna, ki je imel čudno ukrivljene noge z dolgimi in ostrimi kremplji. Videti bi ga moral, kako je racal od droga do droga. Na vsakega je splezal in na njem nekaj popravljaj, kakor bi navijal strune. Veruj, ta godba je samo za nas.«

»Stara tetka Vrabulja, ki je preletela mnogo sveta in ga še več videla, je pravila nam deci, da se po teh nitih ljudje pogovarjajo.«

Čivko pa vztraja pri svojem: »Molči, molči, kaj boš verjel starim babam! Mar ne vidiš, da ni tu blizu nikogar, razen onega dečka tu spodaj in krave poleg njega. Ali naj se pogovarja s kravo?«

»Naj bo kakor že, vendar mi vzbuja to votlo brnenje grozo in zle slutnje,« priznava Sivko. »Saj ni morda res ničesar na stvari, vendar se rajši spustiva na cesto in se povaljajva v prahu.«

»Pa se spustiva,« zaključi Čivko.

* * *

Vanek je videl oba vrabca, kako sta zletela raz brzojavno žico na tla, baš ko je brnel od daleč, daleč po njej brzojav:

»Sinoči se je pripetila v Hausdorfu strašna rudniška nesreča. V rovih se je vnel pokalni plin. Preko 100 rudarjev je mrtvih...«

* * *

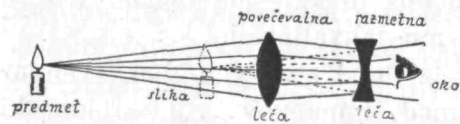
Vanekov oče, ki je odšel pred letom dni za kruhom v svet, je bil med tistimi rudarji...

Kako je nastal daljnogled.

Bilo je l. 1602. Otroci urarja in izdelovalca naočnikov Caharije Jansena, ki je stanoval v malem holandskem mestecu Middelburgu, so se nekoč igrali s steklenimi lečami, ki jih je izdeloval njihov oče v svoji delavnici. Izpostavljali so jih solnčnim žarkom in poskušali s posebno veliko lečo celo zažgati košček papirja. Najstarejši deček se je pa zabaval s tem, da je opazoval

skozi različna stekla na koncu ceste stoječi cerkveni stolp. Ko je vsakega posebej preizkusil, je vzel tudi po dve stekli skupaj. In kaj je nenadoma opazil? Ko je staknil dvojce stekel in pogledal skozi, je videl, da je postal

stolp na mah veliko večji; tako blizu se mu je videl, da bi ga skoro lahko objel z obema rokama. Presenečen je poklical svoje sestrice in jih opozoril na ta nenavaden pojav. Slučajno je vstopil v tem trenutku v sobo njihov oče. Opazil je napeto pozornost otrok. Tudi on je pogledal skozi stekla in videl vse predmete veliko bližje in večje kakor s prostim očesom. Natančno si je ogledal stekla, izbral v delavnici boljše leče in jih nataknil na dve stojali, ki ju je lahko premikal sem in tja. V čudežni jasnosti so se prikazali oddaljeni predmeti čisto blizu; prostor med obema lečama je ovil s črnim papirjem, s tem je učinek še povečal. Po dolgotrajnih poskusih je prišel končno na misel, da bi namestil obe leči v temni cevki iz lepenke. Na ta način je iznašel daljnogled.

Posebno povelje.

Še v začetku prejšnjega stoletja je bilo v portugalski vojski v navadi svojevrstno povelje. Preden je bil dan ukaz za napad, se je glasil komando: »Sovražniku hud obraz (naredite)!« nakar so pričeli vojaki grbančiti čelo. Nato je zaklical častnik: »Zelo hud!« in se trudil, da bi podelil svojemu licu kar najbolj srdit izraz. Vojaki so posnemali svojega poveljnika in rezali pri tem strahovite obraze.